

De wandelroute bij Losser in Twente.

Volkswaart 20 feb 2010

Illegale edelherten

Net over de Duitse grens bij Oost-Twente leeft een kleine groep edelherten. Maar komen ze ook de grens over naar Overijssel? **Caspar Janssen** en fotograaf **Marcel van den Bergh** op zoek naar de 'ambassadeurs van de natuur'.

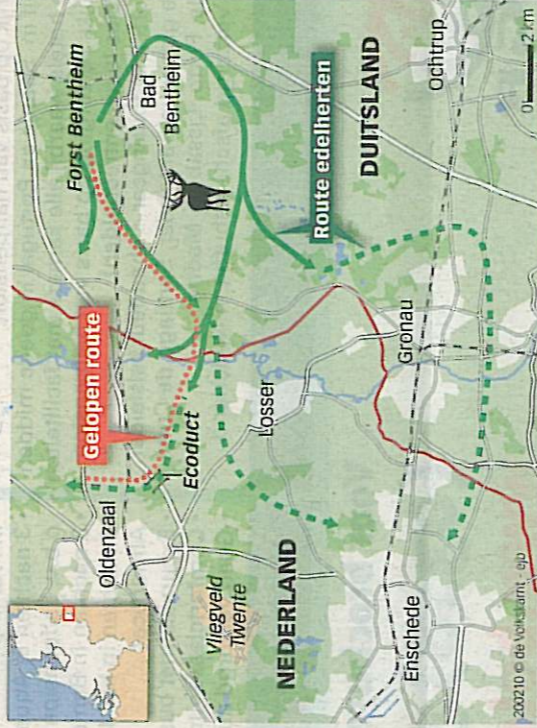
En edelhertenwissel! Onmiskbaar. Het is nog niet eens goed licht in Forst Bentheim, maar in de verse sneeuw zijn de sporen die het pad kruisen zelfs voor de relatieve 'leek te herkennen. Hier is nog maar even geleden een roedel edelherten overgestoken, dat kan niet anders. Aan weerszijden van het pad lopen de sporen het dichte bos in.

Even later volgt de beloning voor het vroege opstaan. Vanaf een kruising van wandelpaden zien we, in een flits, honderd meter verder een hinde en een kalfje oversteken. Ze zien ons ook, versnellen hun pas en verdwijnen. Herten gezien, missie geslaagd, de dag kan niet meer stuk.

Het is meer dan we hadden mogen verwachten, zo had de wachter Detlev Heyden een dag eerder voorspeld. 'De herten zijn schuw', zei hij. 'Want er wordt nog populatie van nog geen zestig edelherten in en om Forst Bentheim, bij Bad Bentheim, net over de grens met Oost-Twente, al te klein is om op een gezonde manier te overleven.' Ik heb mijn hoop gesteld op Nederland. Het zou mooi zijn als de herten in Overijssel nieuwe leefgebieden kunnen vinden waar ze ook geduid worden.'

Die boodschap is wel besteed aan Bas Worm, vicevoorzitter van de Vereniging Het Edelhert en al jaren een gedreven pleitbezorger van de definitieve terugkeer, na twee eeuwen, van het edelhert naar zijn provincie, Overijssel. In het kantoor van Natuurmonumenten in De Lutte liet hij - ook een dag eerder - zelfs een kaart zien met weenoude hertenroutes tussen Bad Bentheim en Twente. Met daarbij de plekken waar in de afgelopen jaren al incidenteel herten zijn gezien.

Worm ziet het hert als 'ambassadeur van de natuur'. Nu nog heeft het edelhert in Nederland maar twee officiële leefgebieden, de Veluwe en de Oostvaardersplassen, maar Worm ziet voor zich hoe het edelhert zich in de toekomst vrij kan bewegen door grote delen van Nederland, via natuurgebieden die aan elkaar zijn geknoopt in het kader van de ecologische hoofd-

structuur die in de maak is. Hij kan dan ook heel blij worden van elk doorbraakje. Zo knoopte Natuurmonumenten onlangs de natuurgebieden Boerskotten en Duivelshof aan elkaar, door de aankoop van een landbouwperceel. 'Kijk', wees Worm aan op de kaart, 'dat is precies op de plek waar vroeger een hertenroute liep.'

Bijna alle obstakels voor de Duitse herten om de grens over te ste-

ken zijn inmiddels weggenomen, behalve het obstakel mens. Vooralsnog is het edelhert namelijk illegaal in Overijssel. 'Gek', vindt Bas Worm dat: 'Want op nationaal niveau bestaat wel de wens om edelherten grensoverschrijdend te laten uitwisselen.'

Maar vandaag denken we mee met de herten van Forst Bentheim. We lopen denkbeeldig met ze op naar Twente, langs landerijen en

door bosgebiedjes. En langs jachthutten, in alle soorten en maten. Dat begint nog behoorlijk spannend. Kort nadat we de twee herten hebben gezien verschijnt even verderop een busje met jagers. En tijdens het eerste uur van de wandeling horen we af en toe geweren knallen, niet eens zo ver weg.

We verlaten Forst Bentheim aan de noordwestelijke kant, we sterven de Rammelbecke over en blijven aan de *Waldseite* boven het dorpje Gildehaus. Dan kruisen we de spoorlijn Amsterdam-Berlijn en passeren we het gehucht Westenberg.

Bij Achterberg lopen we opnieuw een bos in dat officieel ook Forst Bentheim heet, maar ook wel Nordkamp wordt genoemd. Volgens de Duitse boswachter houdt zich hier, pal tegen de Nederlandse grens, een deel van de populatie edelherten op. Maar het is inmiddels midden op de dag en het bos is doodstil. Tot nu toe hebben we gebruikgemaakt van gecombineerde routes op een *Wanderkarte* van de Duitse regio, nu stappen we over op het *Marskramerpad*, dat van Bad Bentheim tot Den Haag loopt.

Net voor de grens passeren we

de laatste wildkansels, de laatste obstakels voor de edelherten die naar Overijssel willen. Dan het betoverend mooie Dinkeldal. Hier zijn in het afgelopen jaar vele waarnemingen van herten gedaan. Ook van hinde, vrouwtjes herten dus. Goed nieuws, voor de hertenkenners. Want de 'weglopers' uit een roedel herten zijn in eerste instantie jonge mannetjes. Pas als ook vrouwtjes zich melden in een nieuw gebied, is er kans op een nieuwe, blijvende populatie.

We volgen het prachtige pad door het Twentse kleinschalige cultuurlandschap met plukjes bos en bereiken het natuurgebied Duivelshof, met de nieuwe verbinding met Boerskotten. Ook hier werden in de afgelopen jaren edelherten gezien. Dan, in Boerskotten, buigen we af naar de A1, die we - illegaal - via het ecoduct oversteken. In het spoor van de edelherten die dat ook al een aantal malen deden. Ze kwamen tot aan de landgoederen bij Oldenzaal en zelfs tot aan Ootmarsum.

Dan is de conclusie niet ver weg, en eigenlijk is dit een primeur: het edelhert is al terug in Overijssel. Alleen de officiële toestemming ontbreekt nog.

Bad Bentheim

De trein van Amsterdamsloot naar Berlijn stopt in Bad Bentheim. Het oude stationgebouw is nu een redelijk hotel/restaurant, Hampshire Inn, Bentheimer Hof, (drie sterren) en ligt pal tegen het Bentheimerwoud. Bad Bentheim ligt ook vlakbij de A1. Tegenover slot Bentheim in het centrum van het stadje is een VVV, waar een *Wanderkarte* verkrijgbaar is.

De hiernaast beschreven wandeling is lang, meer dan 20 kilometer. Vanaf Oldenzaal gaat geen directe trein terug naar Bad Bentheim. Dus: eerst naar Hengelo met de trein en dan weer richting Duitsland.

watertje bij Losser.